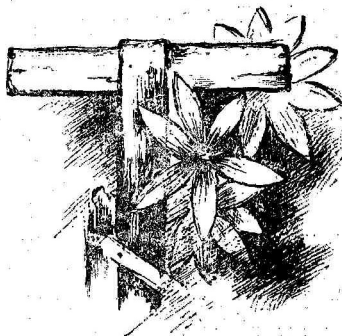




Ἡ ἀνάγνωσις τῶν «Παναθηναίων» εἰς τὴν Νέαν Σκηνήν.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ



Οἱ λήξαντες μὴ-
νὸς αἱ παραστά-
σεις ἐσημείωσαν
ἀρκετάς. πρῶτας
καὶ δὴ πρωτοτύ-
πων ἔργων. Ἦτο
ὁ μὴν. τῆς δρά-
σεως καὶ τῆς
κριτικῆς. Ἀπὸ
γενικῆς ἀπόψεως

ἔργον τὸ ὅποιον νὰ ἔσχε ἀδιαφιλονίκητον ἐπιτυ-
χίαν δὲν ἐδόθη. Αἱ μὲν μεταφράσεις ὅλαι σχεδὸν
τῆς αὐτῆς ποιότητος· τὰ δὲ πρωτότυπα, μόνον ὡς
ἀπόπειραι καλῶν ἔργων δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν.

Εἰς τὸ θέατρον τοῦ Συντάγματος, τὰ ἔργα τὰ
σκανδαλώδη, τὰ ἀπηγορευμένα ὄχι μόνον διὰ δεσπο-
ίδας, ἀλλὰ καὶ διὰ... γραιῖας ἀκόμῃ, ἐθριάμβευσαν. Ἡ
«κυρία τοῦ Μαξίμ» διεδέχθη μετὰ τῆς αὐτῆς θριαμ-
βευτικῆς ἐπιτυχίας τὴν Ζοζέταν, καὶ ὁ «Πετενδὸς»
διελάλησε φράσεις ἀνηθίκους. Ἡ δεσπ. Κοτοπούλη
ὡς παρισινὴ κοκκίττα, ἀπεδείχθη μῦμος πρώτης τά-
ξεως· τὸ τραγουδάει. Τογκינוάζ τὴν κατέστησε
δημοφιλοστέραν. Καὶ ὅμως ὑπὸ τὰ ἐφήμερα χειρο-
κροτήματα κρύπτεται διὰ τοὺς φίλους τῆς μία λύπη,
νὰ τὴν βλέπουν φερομένην τόσῳ ἐνδόξῳ εἰς τὸν
κατήγορον τῶν ἐλαφρῶν ἔργων, ἐνῶ οἱ ἐκτιμῶντες
τὸ τάλαντόν της, τὴν ἐφαντάζοντο πρωταγωνίστριαν

εἰς ἔργα σοβαρὰ καὶ φιλολογικὰ, ἀντάξια τοῦ ὑψη-
λοῦ προορισμοῦ τοῦ θεάτρου.

Ἀπὸ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ θεάτρου τοῦ Συντάγ-
ματος ὑπὸ ἔποψιν συρροῆς κόσμου εἶνε καὶ ὁ «Κλέ-
πτης», ἔργον ἐκνευριστικόν. Ἡ Κοτοπούλη παίζει
πολὺ καλὰ, ἀλλ' αἱ ἀγωνιώδεις στιγμαὶ τῆς ἐνο-
χῆς της ὡς κλεπτρίας εἶνε στιγμαὶ πάθους ἥμισυ
συμβιβαζομένου μετὰ τὰς συνθήκας θερινοῦ θεάτρου
καὶ καύσωνος κυνικοῦ.

Πρωτότυπον ἔργον ὁ θίασος Βονασέρα δὲν ἔδω-
κε· εἶνε τόσοι προσοδοφόροι διὰ τὸ ταμεῖον αἱ Γαλ-
λικαὶ κωμωδίαί! Ἴσως ἐπιφυλάσσει ὅλην του τὴν
ὄρεξιν διὰ τὴν «Κασσιανήν». Ἡ ἀμαρτωλὴ αὐτὴ
εὖρε τὴν θέσιν της πολὺ καλὰ δίπλα στὴν Κυρίαν
τοῦ Μαξίμ!...

Εἰς τὴν «Νέαν Σκηνήν» ἐδόθησαν διὰ πρώτην
φορὰν ἀρκετὲς φάρσες, ὅλαι γαλλικῆς προελεύσεως.
Ἡ ἀπιστία τοῦ συζύγου βασιλεύει, ἡ πεινθερὲς
βομβαρδίζονται ἀνηλεῶς, τὰ ἐπείσοδια ὑπενθυμίζου-
ν τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ. Ἐλαχίστη πρωτοτυπία εἰς τὴν ὑπὸ
θεσιν ὅλων αὐτῶν τῶν Παρισίνων προϊόντων. Αἱ
«Ἐκπλήξεις τοῦ διαζυγίου», τὸ «Ἐνοικιάζονται
δωμάτια», τὸ «Χαστούκι», ὁ «Ἀρλεκίνος», ὁ
«Κύριος παρὰ ὧ» κ.λ.π. εἶνε τῆς αὐτῆς κατα-
σκευῆς.

Ἡ «Νέα Σκηνή» ἔδωσε καὶ δύο πρωτότυπα
ἔργα. Τὰ «Ἀπρόοπτα τοῦ τροχιοδρόμου» καὶ τὰ
«Παναθηναία». Τὰ «Ἀπρόοπτα» κοιμοῦνται ἀπὸ
τῆς πρώτης στιγμῆς εἰς τὴν σιγὴν τῆς λήθης μαζὶ

μέ τὰ πραγματικά θύματα τοῦ τροχιοδρόμου. Ἀς μὴ ταραξώμεν τὴν κόνιν των καὶ τὰ καλαμπούρια των!

Τὰ «Παναθηναϊα» ἔδωσαν σειρὰν 14 παραστάσεων. Οἱ συγγραφεῖς των κ.κ. Ἀννίνος καὶ Τσοκόπουλος ἠδύναντο νὰ μᾶς χαρίσῃν ἐξυπνότερον καὶ χαριέστερον ἔργον. Ἀτυχῶς ὠρμήθησαν καὶ αὐτοί, ὅπως καὶ οἱ κ.κ. Π. Δημητρακόπουλος καὶ Γ. Βωλός, ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν ἰδέαν ὅτι τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ὅ,τι τοῦ δώσης τὸ χωνεύει, ὅτι εἶνε ἀνεκτικόν, εὐχαριστεῖται μὲ τὸ τίποτε, καὶ ἔγραψαν τὴν ἐπιθώρησιν των ὅπως-ὅπως, ἔχοντες κυρίως ὑπ' ὤψιν τὰ . . . ποσοστά.

Τὰ «Παναθηναϊα» εἶνε μία ἐπιθώρησις τῶν κομικῶν γεγονότων τοῦ ἔτους. Συνεπῶς μὴ ζητήσετε οὔτε ὑπόθεσιν, οὔτε σκηنيκὴν οἰκονομίαν, οὔτε δέσιν, οὔτε λύσιμον, οὔτε καὶ καθαρίν. Δὲν διαφέρει καὶ πολὺ ἀπὸ τὸ «Αἶγ' ἀπ' ὄλα» καὶ τὸ «Ἐδῶ κι' ἐκεῖ», ἅτινα ἔδωσαν τὸ σύνθημα μιᾶς χρεωκοπίας τῆς σατύρας ἐν Ἑλλάδι. Ἐνας Ζακύνθιος φθάσει εἰς Ἀθήνας καὶ ἐνώπιόν του παρελαύνουν ὅλα τὰ Ἀθηναϊκά περίεργα, ἀπὸ τοῦ Σακουλεῖ μέ-

χρι τοῦ Βδελλοπούλου, ἀπὸ τῆς βόμβας τῆς Βουλῆς μέχρι τῆς ψηφροθρίας τῶν δημ. συμβούλων. Ἀλλ' ὁ Ζακύνθιος αὐτὸς δὲν εἶνε χαρακτηριστικὸς τύπος, ὡς θὰ ἦτο λ. χ. ἓνας κόντε Σπουργίτης ὅπως μᾶς τὸν περιέγραψεν ὁ Τσακασιάνος. Εἶνε ἀπλούστατα ἓνας Σαγιῶρ, μὲ Ζακυνθινὴν προφορὰν, μὲ μερικὰ στερεότυπα Ἰταλικὰ καὶ μὲ φοδορίτες. Τί ἀγωνίαν ὁ καυμένος ὁ Σαγιῶρ θὰ ἡσθάνθη εἰς ἓνα ρόλον καμωμένον μὲ τὸ στανίδ. Παρίστατο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔργου, πολλάκις χωρὶς νὰ λέγῃ τίποτε ὑποφερτόν, χωρὶς νὰ προσθέτῃ εἰς τὸ ὅλον τίποτε, τύπος διὰ τὸν τύπον. Καὶ ὁ Ζά-νος εἰς τοὺς « Ἐπαρχιώτας » ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἓνα τύπον Τηνίου χωρικοῦ, ἀλλὰ ἔδωκε τὸν χαρακτηριστὴρα τοῦ τύπου αὐτοῦ ἐπαρκῶς, ὅχι σκίαν ἀπλῆν. Αἱ ἐμφανίσεις τῶν γεγονότων, δηλ. αἱ προσωποποιήσεις δὲν δύνανται νὰ διεκδικήσουν τὸ ἅλας τὸ Ἀττικόν. Οἱ διάλογοι, οἱ πλείστοι γλιαροί, ἀνούσιοι. Ἡ δικαιοσύνη, οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι, τὰ διδακτικὰ βιβλία, οἱ ἀπεργοὶ ράπται, οἱ ἐπιδόξοι διπλωμάται παρήλασαν ἐν ἀδιαφορίᾳ τοῦ κοινοῦ, ἡ δὲ σκηνὴ τοῦ παρθεναγωγείου ἦτο τόσο ἀνθάδης, ὡ-



στε δικαίως ἐλέγχθη ὅτι εἰς τὴν σκηνὴν αὐτὴν ἀκούει κανεῖς ὅλα ὅσα θὰ ἤκουε καὶ θὰ ἐβλεπε εἰς ἐπή- γαινε εἰς ὅλας τὰς ἀνηθίκους παραστάσεις, περισυ- νὰς καὶ ἐφετεινὰς! Ὑπάρχουν ὅμως καὶ σκηναὶ εὐ- φρεῖς. Ὁ στρατός, τὸ αὐτοκίνητον, ὁ Ζύπ, ἡ σύλ- ληψις ὡς Βουλγάρου τοῦ Πετεινάρη, τὰ ἀναγνώ- σματα τῶν ἐφημερίδων, ἡ γυναικεία ψευτοαριστο- κρατία εἶνε πολὺ εὐμορφοὶ παρελάσεις μὲ ἀρκετὴν ὄψιν κωμικότητος γραμμένοι. Τὸ ἔργον τελειώνει μὲ τὴν μονότονον ἀλλ' ὥραϊαν σκηνὴν τῶν μετα- ναστεύσεων. Ὅλοι φεύγουν ἐξ Ἑλλάδος, μέχρι καὶ τοῦ ὑποβολέως, καὶ ὁ Πετεινάρης βγάξει ἀπὸ τὴν τσέπην του ἓν ἐνοικιαστήριον καὶ τὸ κολλᾷ ἄνωθ' ἐνὸς δρομολογίου ἀτμοπλοίου, ὀνομαζομέ- νου «Ἑλλάς». Αὐτὰ εἶνε τὰ «Παναθήναια». Ἐ- χουν εὐφυολογίας τῆς στιγμῆς, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ συχνὰ κυκλοφοροῦν εἰς τοὺς κύκλους τῶν λογίων μας, καλαμπουρία δὲ ὧν ἀμέσως ἀναγνωρίζει τις τὴν πατρότητα τοῦ ἀγαπητοῦ Μπάμπη ὡς λ. γ. αὐτὶ-αὐτοψία, ἀδύνατος-ἀδυναμίτις, Παναμᾶς-ισ- θμός, ἐντριβής-μεστέριβη κ.λ.π. Ἡ κυριωτέρα ἐν τούτοις ἐπιτυχία ἦτο ἡ τελεία μίμησις τοῦ Ζύπ ἀπὸ τὴν κ. Γαβριηλίδου. Ἦρσε πολὺ καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ σωτηρία τοῦ ἔργου. Αἱ γυναῖκες τοῦ θεάτρου μας ἤρχισαν νὰ γίνωνται Πιρσιναιὶ ἤξεύρουσι νὰ μιμοῦνται νὰ ἐνδύωνται ἐλ- κυστικά, μὲ γούστο, μὲ προκλητικότητα νὰ τρα- γουδοῦν ἐλαφρὰ τραγουδάκια, νὰ χορεύουν μὲ chi-ο. Εἰς τὴν «Κυρίαν τοῦ Μαξίμ» ἡ Κοτσπούλη, εἰς τὸν «Ἀρλεκίνον» καὶ τὰ «Παναθήναια» ἡ Γαβρι- ηλίδου, ἡ Νίκα, ἡ Ρινάλδη ἐδειξαν χάρισμα καὶ χα- ριτωμένα. Εἶνε αἱ πρῶται γυναικεῖαι ἐμφανίσεις τοῦ τοῦ Ἑλλ. θεάτρου, αἱ ἐλαφρῶς νεωτεριστικαί.

Εἰς τὸ θέατρον τῆς «Νεαπόλεως» ἐδῶθη ὁ «Να- στραδὶν Χότζας» τοῦ κ. Βώκου. Δὲν ἔχει δυστυ- χῶς καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἔξυπνον Χότζαν τῆς παραδῶς ὡς. Εἶνε μία νεοελληνικὴ πολιτικὴ σάτυρα, ἥτις δὲν ἤρσει καθόλου.

Ὁ «Κολοκοτρώνης εἰς θάνατον» τοῦ κ. Ποτα- μιάνου ἀνήκει εἰς τὴν σειράν τῶν πατριωτικῶν ἔρ- γων. Μετὰ τὸν Ὀθωνα—εἰς διαφόρους ἐκδόσεις— καὶ τὸν Καποδίστριαν, ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Κολοκο- τρώνη. Ἐτοιμασθῆτε τοῦ χρόνου διὰ τὸν Διάκον, τὸν Καραϊσκάκη καὶ ἔχει... ἡ Ἑλλ. ἐπανάστα- σις ἤρως διὰ μίαν πινθηκονταετίαν τοῦλάχιστον. Εὐτυχῶς ὁ «Κολοκοτρώνης» εἶνε γραμμένος ὅπως δῆποτε μὲ εὐσυνειδησίαν.

Ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰ κέντρα καὶ ἄς ἐνωτι- σθῶμεν τοῦ «Ἀθηναίου». Ἐδῶ εὖρον ἐφέτος ἄσυ- λον μερικὰ ἀνίατα ἔργα πλαιῖας παραγωγῆς, δια- γραφέντα ἐκ τοῦ δρομολογίου τῶν νεωτέρων θεά- τρων καὶ ζῶντα εἰς τοὺς περιπλανωμένους μόνον θιάσους τῶν ἐπαρχικῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλ' εἰς τὸ ἐνεργητικόν του τὸ «Ἀθηναίον» ἔχει καὶ δύο—ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας; Δύσκολον νὰ ἀπο- φανθῇ τις. Τὸ «Ἐφημερώνει» καὶ τὴν «Χίμαιραν». Τὸ πρῶτον εἶνε τὸ κατὰ τ' πους μὴ βραβευθῆν, ἀλλ' ἐκθύμως ἐπαινέθην ἔργον τοῦ φιλότατου συνεργάτου μας κ. Καζαντζάκη ἐν τῷ ἐφετείνῳ Παντελιδεῖῳ διαγωνισμῷ. Εἶνε τὸ «Ἐφημερώνει» τὸ πρῶτον Ἑλλ. ἔργον τὸ φέρει τὴν σφραγίδα νέων ἀρχῶν, νέας ἀντιλήψεως, τὸ ὁποῖον τείνει πρὸς τὴν χορείαν τῶν ἔργων τοῦ Σούδερμαν, τοῦ Ἰψὲν, τοῦ Χάουπμαν, ἂν ἐξαίρεση τις τὴν σκηναὶν τέχνην, ἥς ἀμοιρεῖ



ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Πρωταγωνίστρια εἰς τὴν «Χίμαιραν»

τὸ Ἐ. Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἀπλή. Ἐρως μιᾶς γυναι- κὸς πρὸς τὸν ἀδελφόν τοῦ συζύγου της. Ζήτημα κοινωνικόν, τὸ ὁποῖον λύεται συνήθως κατὰ τρεῖς τρόπους. Ἡ γυνὴ ἥτις ἐκτός τοῦ ἀνδρός της ἔχει τὸ ἀτύχημα νὰ ἀγαπᾷ ἄλλον ἢ γίνεταί μοιχαλὶς, ἢ ἀποσεύγει καὶ λησμονεῖ τὸν ἐραστὴν μένουσα πιστὴ ἢ αὐτοκτονεῖ, ὅταν δὲν ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ οὕτε τὸ πρῶ- τον οὔτε τὸ δεύτερον. Τὸ πρῶτον εἶνε ἡ ἀνηθικό- της· τὸ δεύτερον ἡ ἠθικὴ· τὸ τρίτον, μίγμα ἠθι- κῆς καὶ ἀνηθικότητος. Τὸ Ἐ. τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν τρίτην ὁδόν, ἐκρίθη ὡς ἔργον ἀνῆθικον διότι μία γυναῖκα ἡ ὁποία λατρεύεται ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ἡ ὁποία ἔχει μητέρα φιλόστοργον καὶ τέκνον ὑπὲρ οὗ ὀφείλει καὶ ἀξίζει νὰ ζήσῃ καὶ ἡ ὁποία ἐν τούτοις λιποτακτεῖ ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ρίπτει γύρω της πένθος διότι θέλει μὲν νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς ἀγκά- λας τοῦ ἀνδραδέλφου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν κοι- νωνίαν—εἶνε κατὰ τι ἀνῆθικον. Καὶ ὄντως· εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπερισχύει ὁ ἀνομος ἔρως. Εἶνε ἄρα γε αὐτὸ ἡ ἀλήθεια; Ἀλήθεια εἶνε ὅτι, θέλει κανεὶς ἢ ὅτι, πρέπει; Ἐὰν ὑπερίσχυον αἱ ὑλιστικαὶ ἰδέαι τοῦ ἱατροῦ ἐξ ὧν ἀφθονεῖ τὸ δράμα καὶ τῆς φίλης τῆς ἡ- ρωίδος τῆς Φωφῶς, οἰκογένεια δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ, οὔτε θρησκεία, οὔτε ἀνθρωπισμός· ὁ φυσιολογικὸς νόμος ὁ προσιδιάζων εἰς τὰ ζῷα θὰ ἐκυριάρχει. Ἡ Ἀλτώ, ἡ ἥρωὶς τοῦ «Ἐφημερώνει» θέλει οἱ πόροι τοῦ σώματός της νὰ ἦσαν στόματα διὰ νὰ φιλῇ ἀχόρταστα τὸν παράνομον ἐραστὴν. Μία λαχνεία, ἓνας ἐκφυλισμὸς διαφαίνεται, καὶ μόνον ἡ ὑπαρξὶς τοῦ παιδιοῦ τῆς τῆν ἀναχαίττει ἀπὸ τῆς κατωφερείας τοῦ σκανδάλου. Εὐρίσκειται μεταξὺ δύο

πυρῶν. Ὁ σύζυγος, τὸ τέκνον, ἡ μητέρα—τὸ αἷμα της δηλ. ἡ οἰκογένεια ἀφ' ενός.—Ἐνας ἱατρός ὀλισ-
της, μία φίλη μοιχαλὶς, ἕνας ἀνδράδελφος χωρὶς
ιδεώδη ἂν καὶ ποιητῆς, ἐραστής τῆς σαρκὸς—τύποι
δηλ. ψυχικῆς χυδαιότητος, ἀφ' ἑτέρου· τί πρέπει
νὰ προτιμῇ; Προτιμᾷ τοὺς δευτέρους, τὴν ὕλην.
Τὸ ἀποφασίζει· ἐὰν δὲν ἐκτελεῖ μέχρις ἐσχάτων τὰς
συμβουλὰς τῶν φίλων τὰς ἀποδέχεται ὅμως. « Ἡ εὐτυ-
χία εἶνε χαμηλότερα μου καὶ ὑψηλότερα μου· νὰ σκύ-
ψω, δὲν θέλω· νὰ ὑψωθῶ δὲν ἠμπορῶ. Δὲν εὐρίσκει
τὴν εὐτυχίαν· τὴν ζητεῖ εἰς τὴν σάρκα· καὶ ὅμως
αὕτη ὑπάρχει μέσα στὸ σπῆτι τῆς· ἀλλὰ δὲν τὴν
βλέπει· κανεὶς εἰς τὸ δῶμα αὐτὸ δὲν εὐρίσκειται νὰ
ποδηγετήσῃ τὴν ἀμφιβάλλουσαν αὐτὴν δυστυχίαν ὑ-
παρξίν, νὰ τῆς διδάξῃ τὴν ἀρετὴν με τὴν εὐγλωτ-
τίαν, με τὴν ὑποδεικνύον τὸν πειρασμόν. Ἀφί-
εται μόνῃ τῆς νὰ παλαίσῃ καὶ ἐπόμενον ἦτο νὰ
συντριβῇ, μία αὕτη ἀπέναντι τριῶν· δὲν εὐρίσκει διέ-
ξοδον καὶ αὐτοκτονεῖ. Ἀπὸ τοῦ νὰ παραδοθῇ εἰς
τὸ σκάνδαλον, βεβαίως προτιμότερος ὁ θάνατος. Τὸ
«Ἐξημέρωμα» ποῦ θέλει ὁ συγγραφεὺς, εἶνε ἡ ἀπι-
στία. Καὶ ἰδοὺ διατί τὸ ἔργον δὲν εἶνε ἠθικόν. Αἱ
ιδεαὶ τοῦ ἱατροῦ ἀποτελοῦν τὴν ἡμέραν καὶ ὁ θάνα-
τος τῆς Λαλῶς εἶνε μία θυσία εἰς τὸν βωμὸν τῶν
προλήψεων. Ἀλλ' αἱ ιδεαὶ τοῦ ἱατροῦ—ιδεαὶ δηλ.
τοῦ συγγραφέως—εἶνε ιδεαὶ ἀνταρτικαί, ἀνταρπετι-
καὶ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, ἀφοῦ ὡς ἀλήθεια κηρύσ-
σεται ἡ μοιχεία, ἡ δὲ οἰκογένεια παρίσταται ὡς ἐν κατὰ
συνθήκην ψεῦδος. Ἡ ἀμαρτία τίθεται ὑπεράνω τῆς τι-
μῆς, διότι ἡ τιμὴ ἀπῆλθε νὰ ζῆσῃ ἡ Λαλὼ ἐν τῇ
οἰκογενειακῇ γαλήνῃ. Θὰ ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ
θεωρηθῇ ὡς μία λύσις καὶ ἄλλη τις ἀντίληψις ἀπὸ
κοινωνικῆς ἀπόψεως δεκτὴ, ἀλλ' ὅχι ὅμως καὶ ποι-
ητικὴ. Ὁ σύζυγος δηλ. μαυθάνων τὸν ἔρωτα τῆς
γυναικὸς του, ἦν ἡγάπα ἐν ὧσιν καὶ αὕτη τὸν ἡ-
γάπα, νὰ φεύγῃ μακρὰν τῆς, ἀδιαφορῶν ἢ καὶ μι-
σῶν αὐτήν, καὶ ἡ σύζυγος νὰ ἐλάμβανε νόμιμον σύ-
ζυγον μετὰ τὸ διαζύγιον τὸν ἐραστήν, κρατοῦσα
παρ' ἑαυτῇ καὶ τὸ τέκνον, τὸ μόνον ἥδη πραγματι-
κὸν θῦμα τοῦ δράματος. Τὴν λύσιν αὐτὴν πάντως
καλλιτέραν καὶ τῆς μοιχείας καὶ τῆς αὐτοκτονίας,
θ' ἀπεδέχετο ἡ κοινὴ συνείδησις· ἀλλ' ὁ συγγρα-
φεὺς εἶνε ποιητῆς, εἶνε ἐπαναστάτης καὶ μία τοιαύ-
τη λύσις θὰ ἦτο ψυχροτάτη ἐπὶ σκηνῆς, μὴ ἔχουσα
δραματικὸν ἐνδιαφέρον.

Τὸ ἔργον ἔχει σκηνικὰς ἀτελείας, αἱ ὁποῖαι ἡδύ-
ναντο νὰ διορθωθοῦν εὐκόλα, ἂν ὁ συγγραφεὺς πα-
ρίστατο εἰς τὰς δοκιμὰς. Παρ' ὅλας ἐν τούτοις τὰς
ἀτελείαις ἐδείξεν πολλὴν ἱκανότητα, κατορθώσας νὰ
συγγρατῇσιν ὁλόκληρον δράμα, χωρὶς ἐπεισόδια,
ἀλλὰ μόνον με διαλόγους. Ἐχρειάζετο δεξιότης ἵνα
εἰς τρεῖς ὁλοκληροὺς πράξεις διεξαχθῇ ἡ πάλη
μεταξύ σκέψεως καὶ αἰσθήματος, χωρὶς νὰ κουρα-
σθῇ ὁ θεατῆς· νὰ νικήσῃ τὸν νοῦν ἡ καρδιά ἀλλ'
ἀφοῦ αἰματωθῇ πλέον ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ὁ ἀγὼν
ἦτο δυσχερής. Ἀγὼν νὰ μὴ θέλῃ νὰ υποκρίνε-
ται ἀγάπην πρὸς τὸν σύζυγον τῆς, διότι τὸ νομίζει
κατὰ τὴν κοινὴν καὶ γυναικῶν—τὸ σκότος, ἀντιπροσω-
πεύμενον ὑπὸ τῆς Φωφῶς· ἀλλ' οὔτε καὶ ἀνθίστα-
ται εἰς τὴν ἀγάπην, διότι τὸ κάμνει καὶ ἐξαντλεῖ-
ται. Καὶ κατορθώνει ὁ συγγραφεὺς μίαν ἐξομότηδα
τῆς συζυγικῆς πίστεως νὰ τὴν παρίστα ὑπερήφανον
ἡρώϊδα, εἰλικρινῆ, νὰ τὴν καθιστᾷ συμπαθεστάτην
ἀφοῦ συντρίβεται, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ τὸ μαρτύριον

τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι σκέπτον-
ται, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν τὴν Ἀλήθειαν· καὶ ὅμως
εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ συγχρῶνται μετὰ τὸ ψεῦδος.

Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου, εἰκονίζει τὴν κατάστασιν
τῆς ἐποχῆς μας ἣτις εἶνε ἀκόμη τοιαύτη, ὥστε
δὲν μπορεῖ νὰ τολμήσῃ, νὰ ρυθμίσῃ τις τὴν ζωὴν
τοῦ σύμφωνα πρὸς τὰς σκέψεις του. Παλαίει ὁ φυ-
σικὸς ὁ νόμος καὶ ὁ κοινωνικὸς. Ὁ πρῶτος ἀντι-
προσωπεύει τὸ φῶς. Ὁ συγγραφεὺς τὴν ἐποχὴν
μας θεωρεῖ μεταβατικὴν ἀπὸ τὸ ψεῦδος πρὸς τὴν
ἀλήθειαν. Καὶ εἰς τοῦτο κυρίως ἐπέμεινε καὶ ἂν
μειονεχτεῖ εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν προσώπων, τοῦτο
προέρχεται καὶ διότι πρῶτην φορὰν ἔγραψε δράμα
καὶ διότι ἀπέδλεψε μᾶλλον εἰς τὰς ιδεὰς καὶ ὄχι
εἰς τὰς κινήσεις τῶν προσώπων.

Ἡ ἐκτέλεσις ὑπῆρξεν ἀτυχής. Μόνον ἡ κ. Πα-
ρασκειοπούλου εἶχε μερικὰς ἀπὸ τὰς εὐτυχεῖς ἐκεί-
νας στιγμὰς τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος τῆς· καὶ ὁ
ἱατρός κατ' ἑκάμει τὰ ἄλλα πρόσωπα ἔπαιξαν ψυ-
χρότατα, ἦσαν δὲ καὶ ἀμελέτητα.

Θὰ κλείσωμεν τὴν ἐπιθεώρησιν μας μετὰ τὴν
«Χίμαιραν» τοῦ ἰδιορρόμου ποιητοῦ τῶν Ἀθηναί-
κων καλλωνῶν κ. Ἀγ. Νέη. Μία φαντασμαγορία
ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, ἀλλὰ καὶ γλώσσης καὶ
ἀντιλήψεως τοῦ κοινοῦ καὶ μάλιστα τοῦ συχναίον-
τος εἰς τὸ «Ἀθηναίον». Προσωποποιήσεις μεγά-
λων συναισθημάτων—Ὁ Ἔρως, ὁ Χάρος, ὁ Χρόνος,
ὁ Μαυμωνᾶς, ὁ Διάβολος, στρέφονται περὶ τὴν Χίμαι-
ραν—τὸ αἰώνιον τῆς ἀνθρωπότητος Ἰνδαλμα. Εἰς
τὰ Ἠλύσια τῶν νεκρῶν ἐμφανίζονται τρία φαντά-
σματα· τῆς Ἑλένης, τῆς Περσεφόνης, τῆς Ἀρε-
τούσας. Ποίησιν τὸ ἔργον ἔχει πολλήν, ἀλλὰ μει-
ώουσι τὸ ποιητικὸν αὐτὸ περιβάλλον μερικά φρά-
σεις χυδαῖαι. Αἱ τρεῖς πράξεις εἶνε πολλαὶ διὰ τὴν
ὑπόθεσιν· μία ἴσως θὰ ἤρκει. Διάλογοι τινὲς ὑπεν-
θυμίζουν τὴν φρασεολογίαν Σαίξπηρ.

Ἡ «Χίμαιρα» κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν ἐμα-
ξιλωμένη. Ἡ ὑποδοχὴ αὕτη δὲν ἦτο ἡ ἀρμόζουσα εἰς
τὸ ἔργον. Τὰ μαξιλλάρια ποῦ τὸσον εὐκόλα ἐπετερύ-
γισαν πρὸς τὴν σκηνήν, θὰ ἤρμοζον δι' ἄλλας κε-
φαλὰς συγγραφέων· διότι τοῦ Νέη ἡ κεφαλὴ ἡμπο-
ρεῖ νὰ εἶνε μαλλιάρη, ἀλλ' ἔχει ἐπὶ τέλους κατὰ
τι μέσα τῆς, βλέπουν δὲ τὰ μάτια τῆς πολὺ ψηλό-
τερα καὶ πολὺ μακρύτερα στὴν τέχνην ἀπὸ πολλοὺς
ἄλλους ἐπιτηδεῖους συγγραφεῖς τῆς ρουτίνας!

ΔΑΦΝΙΣ

Υ. Γ. Ἀνεκτίσαμεν τὸ ἐλληνικὸν μελοδράμα.
Ἀτυχῶς μίαν ἀπόπειραν μόνον μελοδράματος....
Ὁ Βακαρέλης, ἡ Κοκκίνη, ὁ Μωραΐτης, ὁ Φλω-
ριανὸς προσπαθοῦν νὰ τὸ συγγρατῇσιν. Εὐτυχῶς
τραγουγοῦν πολὺ συμπαθητικὰ, καὶ τὸ κατορθώνουν.

Ἡ «Νέα Σκηνή» ἐπανεῦρεν εἰς τὴν ἄρτι ἀ-
φιχθεῖσαν Κυβέλην Ἀδριανοῦ τὸν ἀστέρα τῆς. Ἡ
ἐμφάνισις τῆς προσέκαλεσε σφοδρὰς ἀναμνήσεις καὶ
γλυκειὰς συγκινήσεις. Ἡ συμπαθεστάτη καλλιτέ-
χνης κατέκτησε καὶ πάλιν τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν
μ' ὅλας τὰς σεμνοτιφροὺς ἀντιρροήσεις μερικῶν ἠθι-
κολόγων, ἀνικάνων νὰ χωρίσουν τὰ. Σκηνικὰς ἐπι-
τυχίας ἀπὸ τὰς οἰκογενειακὰς περιπετειάς.

